

Umetniška gimnazija – glasbena smer
Modul B: petje – inštrument

Posodobljeni učni načrt

TUBA

OBVEZNI PREDMET

420 ur

Posodobljeni učni načrt

TUBA

Obvezni predmet (420 ur)

Posodobljeni učni načrt so pripravili:

Predsednik predmetne skupine:

Igor Krivokapič, prof., Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana

Člana:

Damjan Jureš, prof., Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana

doc. Darko Rošker, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo

Vodja in koordinator predmetnih skupin za trobento, rog, pozavno, tubo in tolkala:

Zdravko Hribar, prof.

Vodja področne skupine za glasbeno šolstvo:

dr. Dimitrij Beuermann, Zavod RS za šolstvo

Recenzenta:

izr. prof., Boštjan Lipovšek, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo

mag. Franc Žugelj, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana

Izdala: Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: **dr. Žiga Turk**

Za zavod: **mag. Gregor Mohorčič**

Uredili: **izr. prof., mag. Ivan Florjanc, Marija Gregorc, prof. in mag. Tomaž Faganel**

Jezikovni pregled: **Lea Lehner**

Objava na spletnem naslovu:

http://www.mizks.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odrasli_h/srednjesolsko_izobrazevanje/srednjesolski_izobrazevalni_programi/

Prva izdaja

Ljubljana, 2012

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.214:780.646.4(0.034.2)

KRIVOKAPIČ, Igor

Posodobljeni učni načrt. Tuba [Elektronski vir] : obvezni predmet : 420 ur / [pripravili Igor Krivokapič, Damjan Jureš, Darko Rošker]. - El. knjiga. - Ljubljana : Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2012. - (Umetniška gimnazija - glasbena smer. Modul B, Petje - inštrument)

ISBN 978-961-03-0106-6 (pdf, Zavod RS za šolstvo)

1. Gl. stv. nasl. 2. Jureš, Damjan 3. Rošker, Darko
265652224

Posodobljeni učni načrt za predmet tuba je pripravila predmetna skupina za posodabljanje učnega načrta za tubo. Pri posodabljanju je izhajala iz učnega načrta za predmet tuba, določenega na 15. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje, 7. 5. 1998. Posodobljeni učni načrt je posledica sprememb in novosti v pedagoški praksi na področju instrumentalnega pouka.

Posodobljeni učni načrt je Strokovni svet RS za splošno izobraževanje določil na 154. seji 24. januarja 2013.

VSEBINA:

1	OPREDELITEV PREDMETA.....	4
2	SPLOŠNI CILJI.....	5
3	OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE.....	7
4	STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA	14
5	DIDAKTIČNA PRIPOROČILA.....	16
5.1	Preverjanje in ocenjevanje znanja	17
5.2	Medpredmetne povezave.....	18
6	MATERIALNI POGOJI.....	19
7	ZNANJA IZVAJALCEV	19

1 OPREDELITEV PREDMETA

Predmet tuba opredeljujejo in zamejujejo graditeljske značilnosti obravnavanih glasbil, ki posledično pogojujejo tako zvočne zakonitosti kot tudi pristop k poučevanju. Stožičasta (konična) oblika glavne cevi je zagotovo bistvena značilnost in skupni imenovalec, ki obenem s precej nedavnim nastankom družin tovrstnih trobil ter njihovo uporabo v glasbi, tvorijo zelo obširen zvočni blok v številnih zasedbah, kjer se na poklicni ravni pojavljajo kadrovske potrebe po njih v vseh glasovnih različicah. Ob stožičasti obliki glavne cevi je za naš predmet obravnave značilen tudi sorazmerno širok ali celo skrajno širok začetni in vmesni premer glavne cevi ter posledično zelo široki in globoki kotlasti ustniki. Vsa glasbila so že od samega nastanka opremljena z ventili. Ker se zaradi zvočnih značilnosti njihove gradnje na vsa z lahkoto izvaja tudi prvi alikvotni ton (in ostali pedalni toni), se za nemoteno izvajanje vseh tonov v oktavi do naslednjega alikvota pogosto opremljena bodisi s štiriventilnim kompezacijskim sistemom ali s petimi in več ventili. Pravkar navedeno opredeljuje smernice poučevanja predmeta na srednji stopnji, kjer je potrebno upoštevati tudi dejstvo, da so poklicne zahteve do glasbenikov obratno sorazmerne s fizično velikostjo glasbil. Pojavljajo se v štirih osnovnih uglasitvah (v B, v C, v Es in v F). Zapis glasbe je v dveh ključih, basovskem in violinskem. Učni načrt je zato postavljen tako da omogoča izbiro, in da daje smernice tako konzervativni kot celoviti obravnavi predmeta, ne da bi ob tem kogarkoli na kakršenkoli način dodatno bremenil.

2 SPLOŠNI CILJI

Dijaki* pri predmetu tuba:

- usvajajo izvajalsko tehniko in izrazne značilnosti instrumenta;
- usvajajo intonacijo in ritem, spremljajo zvočna gibanja in spremljajo notni zapis;
- pomnijo ritmične vzorce, zavedajo se pomena glasbenih fraz, dosegajo znanja za nadaljevanje študija in se vključujejo v glasbene skupine;
- na nastopih predstavljajo dosežke glasbene ustvarjalnosti;
- razvijajo svoje ustvarjalne sposobnosti;
- skrbijo za kakovost učnega jezika;
- poznavajo, razumevajo in uporabljajo strokovne izraze v tujih jezikih;
- informacijsko tehnologijo kritično uporabljajo za doseganje učnih ciljev;
- uporabljajo računalniške programe;
- pridobivajo podatke iz različnih virov;
- za doseganje učnih ciljev razvijajo matematična znanja ter osnove znanosti in tehnologije;
- navajajo se na socialnost in odnosnost pri komorni igri, v orkestru, projektne delu;
- aktivno sodelujejo pri ustvarjalnih projektih in si pridobivajo samoiniciativnost in podjetnost;
- na različne načine predstavljajo izdelke svojega dela;
- vključujejo se v domača in mednarodna šolska partnerstva;
- se usposablajo za svoje bodoče delo;
- osveščajo / razvijajo svojo usposobljenost načrtovanja učenja;
- vključujejo čustvovanje v sistem pomnjenja;
- sporazumevajo se v slovenščini;

* V tem učnem načrtu izraz *dijak* velja enakovredno za *dijaka* in *dijakinjo*. Enako izraz *učitelj* velja enakovredno za *učitelja* in *učiteljico*.

- razvijajo svojo nadarjenost in muzikalno usposobljenost;
- spremljajo in presojujejo uspešnost lastnega učnega procesa;
- razvijajo odgovornost za lastno znanje;
- skupaj z učiteljem usmerjajo in razvijajo lastni učni proces;
- odkrivajo, razvijajo in poglobljajo glasbene sposobnosti in predznanje;
- ob sistematični vadbi razvijajo delovne navade in odnos do dela;
- se navajajo na estetsko doživljanje in razvijajo glasbeni okus;
- razumejo in z uporabo usvojijo zakonitosti glasbene teorije;
- razvijajo vzajemnost in se prilagajajo za enakopravno sodelovanje;
- spoznavajo in izvajajo glasbena dela slovenskih ustvarjalcev;
- razvijajo zavest o pomenu ohranjanja narodove samobitnosti; spoznavajo enakost in različnost slovenske in evropske glasbene dediščine.

3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

Cilji in vsebine so urejeni po tematskih sklopih.

3.1.1 Tehnične in muzikalne prvine	
OPERATIVNI CILJI	VSEBINE:
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none">– obnovijo temeljne prvine igranja trobil v osnovnem tonskem obsegu;– po potrebi tudi popravijo ali ponovno postavijo osnove kot so drža glasbila, dihanje, nastavek, trobljenje;– širijo zvočni obseg navzdol, igrajo v pedalnem registru in v nizkem registru med prvim in drugim alikvotnim tonom;– igrajo lestvice v obsegu dveh oktav.	<ul style="list-style-type: none">– J. B. Arban, Complete Conservatory Method;– Saint-Jacome, Grand method;– Ernest S. Williams, Complete Modern Method,– Ujfalusi Pehl Perlaki, Tubaiskola;– Otto Langey, The Bass;– P. Bernard, Méthode complète.

3.1.2 Etude	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none">– v prvem letniku igrajo etude, ki so primerne njihovem znanju;– v osnovnem glasovnem registru usvajajo bistvene prvine glasbenega izraza, igranja fraze in dinamike, obenem pa na praktičnem primeru tako tudi preverijo uspešnost svojega dela pri postavljanju tehničnih temeljev igranja (dihanje, nastavek, trobljenje ustnic in dela z jezikom);– Conconejeve vaje izvajajo tudi ob spremljavi klavirja, kjer se vzgajajo v prvinah skupnega igranja;– izvajajo klasične etude za tubo brez spremljave, kjer pa je prav tako velik poudarek na melodičnem in muzikaličnem pristopu.	<ul style="list-style-type: none">– J. Concone, 50 Leçons de Chant pour Le Medium de la Voix;– J.F. Gallay, 30 Etud;– V. Blaževič, 70 Etud;– B. Grigoriev, 78 Etud.

3.1.3 Sonate in sonatine	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none">– izvajajo baročne sonate, kar je pomembno tako z vidika razvoja dijakovega dožemanja glasbe kot tudi z vidika pretvarjanja muzikalnih, tehničnih in izraznih prvin za dejansko glasbeno poustvarjanje;– popravljajo ali na novo postavljajo	<ul style="list-style-type: none">– B. Marcello, 6 sonat;– J.E. Galliard, 6 sonat.

<ul style="list-style-type: none"> – temeljne osnove igranja; – izvajajo tiste sonate, ki jih s stopnjo doseženega znanja zmorejo; – predelajo vsaj dve sonati v duru in dve v molu iz navedenih zbirk. 	
--	--

3.1.4 Koncerti in koncertini

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – se seznanjajo s podrobno obravnavo in usvajanjem slogovnih, izraznih in poustvarjalnih prvin; – spoznavajo glasbo predklasicizma in klasicizma; – izbirajo skladbo ustrezno svojemu glasbilu, upoštevaje namig, da je Spergerjev koncert primernejši za višje in Bondov za nižje uglasena glasbila. 	<ul style="list-style-type: none"> – Johannes M. Sperger, Koncert v Es-duru; – Capel Bond, Koncert št .6 v B-duru.
--	--

3.1.5 Skladbe 19., 20. in 21. stoletja

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – se pri spoznavanju literature glasbene romantike, XX. stoletja in sodobnosti povezujejo z znanji, pridobljenimi pri delu s tehničnimi metodami in etudami; – se seznanjajo s skladbami izrazito melodičnega značaja, ki se mu dodajajo harmonske in slogovne značilnosti obdobja; – spoznavajo, da je kakovost poustvarjanja prvo in glavno vodilo. 	<ul style="list-style-type: none"> – A. Skrjabin, Romanca; – G.Fauré, Après un Rêve; – A. Čerepnin, Andante; – in ostale podobne skladbe iz navedenega obdobja.
--	---

3.1.6 Skladbe slovenskih skladateljev

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pregledajo, poiščejo in predelajo vsaj dve skladbi iz navedene zbirke, kjer je ustrezno gradivo za vse glasovne različice. 	<ul style="list-style-type: none"> – Album slovenskih skladb za trobila Zveze primorskih glasbenih šol.
---	--

Poleg navedenih vsebin se za doseganje ciljev lahko uporabljajo tudi druge izbirne vsebine.

3.2.1 Tehnične in muzikalne prvine

Dijaki:

- nadgrajujejo že pridobljena znanja;
- igrajo durove, molove in kromatične lestvice in lestvične pasaže na več ritmičnih in artikulacijskih načinov;
- širijo in utrjejo zvočni obseg do devetega alikvotnega tona;
- uvajajo tehnične prvine pri igranju nizkega registra;
- igrajo lestvice v nizkem registru.

- J. B. Arban, Complete Conservatory Method;
- Saint-Jacome, Grand method;
- Ernest S. Williams, Complete Modern Method;
- Ujfalusi Pehl Perlaki, Tubaiskola;
- Otto Langey, The Bass;
- P. Bernard, Méthode complète.

Dodatno gradivo:

- G. Parès, Scales;
- G. Ballay, Méthode complète;
- E. S. Williams, Method of Scales;
- L. L'Abbate, Scales & Arpeggios.

3.2.2 Etude

Dijaki:

- nadaljujejo z vokalizami Conconeja in jih predelajo do konca s klavirsko spremljavo;
- se pri skladbah Conconeja kot tudi pri ostalih izbranih zbirkah etud progresivno srečujejo s povečanimi tehničnimi in izraznimi zahtevami.

- J. Concone, 50 Leçons de Chant pour Le Medium de la Voix;
- J. F. Gallay, 30 Etud;
- V. Blaževič, 70 Etud;
- B. Grigoriev, 78 Etud.

3.2.3 Sonate in sonatine

Dijaki:

- igrajo tehnično in izrazno zahtevnejše Vivaldijeve ali Telemannove sonate.

- A. Vivaldi, 6. sonat;
- G. Ph. Telemann, 2 Sonati.

3.2.4 Koncerti in koncertini

Dijaki:

- predelajo enega od navedenih naslovov iz izvirnega trobilskega sporeda, ki so po tehničnih zahtevah skladne s tem, kar se vadi pri delu z metodami in etudami;
- izberejo skladbo primerno svojemu glasbilu, upošteva namig, da so prvi trije naslovi bližje višjim, zadnja dva pa za nižjim glasovnim različicam.

- E. Sachse, Concertino v Es-duru;
- A. Ponchielli, Koncert v Es-duru;
- A. Ponchielli, Koncert v F-duru;
- J. Curnow, Concertino;
- A. Frackenpohl, Concertino.

3.2.5 Skladbe 19., 20. in 21. stoletja

Dijaki:

- predelajo vsaj eno skladbo, pisano v obliki teme z variacijami iz obdobja romantike, XX. stoletja ali sodobnosti;
- v obravnavi snovi stremijo k čimboljšemu razločevanju glasbenega značaja posamičnih del, obenem pa k doseganju najvišje možne ravni izvedbene in poustvarjalne odličnosti.

- G. Rossini, Preludij, tema in variacije;
- G. A. Lortzing, Tema z variacijami;
- W. Davis, Variations on a Theme of Robert Schumann;
- R. Dowling, His Majesty the Tuba.

3.2.6 Skladbe slovenskih skladateljev

Dijaki:

- predelajo še bolj zahtevno gradivo iz te zbirke.

- Album slovenskih skladb za trobila Zveze primorskih glasbenih šol.

Poleg navedenih vsebin se za doseganje ciljev lahko uporabljajo tudi druge izbirne vsebine.

3.3.1 Tehnične in muzikalne prvine

Dijaki:

- dodatno nadgrajujejo že pridobljena znanja;
- igrajo arpedžirane trozvoke in septakorde;
- uporabljajo dvojni in trojni jezik ter kombinirajo oba z legato igranjem;
- igrajo tehnično zahtevnejše vaje v nizkem registru.

- J. B. Arban, Complete Conservatory Method;
- Saint-Jacome, Grand method;
- Ernest S. Williams, Complete Modern Method;
- Ujfalusi Pehl Perlaki, Tubaiskola;
- O. Langey, The Bass;
- P. Bernard, Méthode complète.

Dodatno gradivo:

- G. Parès, Scales;
- G. Ballay, Méthode complète;
- E. S. Williams, Method of Scales;
- L. L'Abbate, Scales&Arpeggios;
- V. Salvo, 243 Double and Triple Tonguing Exercises.

3.3.2 Etude

Dijaki:

- se lotijo bolj zahtevnih Bordognijevih Vokaliz, pri katerih sta zahtevana širši tonski in izrazni razpon ter z njimi pridobivajo tako na telesni kot duhovni vzdržljivosti, potrebnima za resnične poklicne umetniške poustvarjalne izzive;

- M. Bordogni, Vokalize;
- C. Kopprasch, 60 izbranih Etud.

<ul style="list-style-type: none"> – Bordognijeve vokalize igrajo s klavirsko spremljavo; – pričnejo z delom na tehničnih etudah in z njimi postavijo trden temelj izvajalske odličnosti. 	
---	--

3.3.3 Sonate in sonatine

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – se lotijo izvirnega trobilskega sporeda ameriškega, britanskega in francoskega izročila; – spoznavajo nove izrazne, ritmične, artikulacijske in slogovne prijeme, ki razširijo njihova muzikalična obzorja ter jih izpopolnjujejo v izvajalsko poustvarjalnem oziru; – predelajo eno predlagano sonato ali sonatino, kjer izberejo skladbo primerno svojemu glasbilu, upošteva namig, da so prve štiri primerne za nižje uglašena, zadnje pa za višje uglašena glasbila. 	<ul style="list-style-type: none"> – J. Glass, Sonatina; – D. Uber, Sonatina; – C. Pascal, Sonate en 6 min 30; – J. Castérède, Sonatina; – A. Wilder, Sonata; – Halsey Stevens, Sonata.
---	---

3.3.4 Koncerti in koncertini

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – igrajo predlagane vsebine iz knjižnice izvirnega koncertnega sporeda ruskega in britanskega izročila, značilno poznoromantičnega ali neoromantičnega značaja; – z njimi nadgrajujejo predhodno delo z Gallayjevimi, Blaževičevimi ali Grigorievimi etudami in romantičnim sporedom; – izberejo skladbo primerno svojemu glasbilu, upošteva namig, da sta prva dva koncerta primerna za nizko uglašena, druga dva za srednje in zadnja dva za visoko uglašena glasbila. 	<ul style="list-style-type: none"> – Malcolm Bennett, Concerto; – A. Lebedjev, Koncert; – J. Horowitz, Euphonium Concerto; – Gareth Wood, Concertino; – A. Nesterov, Koncert v c-molu; – R. Glier, Koncert.
---	---

3.3.5 Skladbe 19., 20. in 21. stoletja

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – igrajo eno delo, nastalo v zadnjih sto letih sodobne evropske in ameriške literature, kjer naveden nabor del služi kot izhodišče; – pričnejo tudi z lastnim raziskovanjem in odkrivanjem tovrstnih skladb. 	<ul style="list-style-type: none"> – R. Lischka, Drei Skizzen; – G. Jacob, Tuba Suite; – R. Boutry, Tubaroque; – E. Barat, Reminescences de Navarre; – J. M. Deafaye, Alpha; – F. Schmitt, Suita;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> – V. Peškin, Preludij No. 1; – V. Nelhybel, Concertpiece; – D. Haddad, Suita; – C. Grundman, Tuba Rhapsody.
--	--

3.3.6 Skladbe slovenskih skladateljev

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – se lotijo enega predlaganega dela, ki so bila izvirno zložena za glasbila ter izobraževalno stopnjo, ki jih obravnava pričujoči učni načrt; – izberejo skladbo primerno svojemu glasbilu in upoštevajo, da je Suita primerna za višje, Elegija in Sonata za srednje in Suita za nižje uglašena glasbila. 	<ul style="list-style-type: none"> – J. K. Dolar / T. Habe, Suita; – P. K. Katalin, Elegija; – P. Pačnik, Sonata v Es-duru; – E. Spruk, Suita.
--	--

Poleg navedenih vsebin se za doseganje ciljev lahko uporabljajo tudi druge izbirne vsebine.

3.4.1 Tehnične in muzikalne prvine

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nadgrajujejo in združujejo že pridobljena znanja; – izvajajo obsežnejše in tehnično zahtevnejše etude in skladbe; – obvladujejo tehnične, muzikalne in poustvarjalne prvine v zahtevanem tonskem in izraznem razponu glasbila. 	<ul style="list-style-type: none"> – J. B. Arban, Complete Conservatory Method; – Saint-Jacome, Grand method; – E. S. Williams, Complete Modern Method; – P. Bernard, Méthode complète.
---	---

3.4.2 Etude

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pri vsem obilju tehničnih in virtuosnih etudah, ki jih nudijo zaključki metod, igrajo le še z Bordognije vokalize in sledijo pedagoškemu ciljem, ki so navedeni že v poglavju 3.3.2. 	<ul style="list-style-type: none"> – M. Bordogni, Vokalize.
---	--

3.4.3 Sonate in sonatine

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – se srečajo z deli neoklasicizma; – s pričujočo glasbo abstraktnega značaja izboljšujejo tako telesno kot duhovno pripravljenost na večji; poustvarjalni 	<ul style="list-style-type: none"> – G. Anderson, Sonata; – W. Hartley, Sonata; – B. York, Sonata »Child's Play«; – B. Heiden, Sonata;
---	--

<p>napor in preizkušajo svojo zrelost ob koncu srednjega glasbenega šolanja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – I. Petrić, Sonatina; – A. Frackenpohl, Sonata.
--	---

3.4.4 Koncerti in koncertini

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – za zaključek četrtega letnika igrajo enega od predlaganih koncertov, primerne glasovni različici svojega glasbila. 	<ul style="list-style-type: none"> – E. Williams, Koncert št.3; – W. Ross, Concerto; – A. Arutjunjan, Concerto; – G. Jacob, Concerto; – S. Vasiljenko, Koncert-Poema; – T. Habe, Koncert.
---	---

3.4.5 Skladbe 19., 20. in 21. stoletja

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – za sklep izobraževanja na srednji stopnji predelajo eno skladbo izrazito virtuoznega značaja, kjer je za visoko uglasena glasbila spodobno, da predelajo Arbanove Variacije po Beneškem Karnevalu, večja glasbila pa se odločijo za eno skladbo iz izbora; – predelajo naj vsaj še eno sodobno delo iz svetovnega repertoarja. 	<p>Virtuozne skladbe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – J. B. Arban, Variacije po Beneškem Karnevalu; – N. Rimski-Korsakov, Čmrljev let; – V. Monti, Csardas; – G. Dinicu, Hora Staccato.
--	--

3.4.6 Skladbe slovenskih skladateljev

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – predelajo eno delo iz navedenega izbora, ki je primerno za sklep izobraževanja na srednji stopnji; – se spoznavajo tako z novoklasicističnim, zmerno modernističnim in postmodernističnim glasbenim izrazom. 	<ul style="list-style-type: none"> – P. Ramovš, Koncert; – P. Šivic, Morceau de Concert; – D. Beovič, Trije preludiji; – J. Gregorc, Koncert; – F. Jelinčič, Concertino.
--	---

Poleg navedenih vsebin se za doseganje ciljev lahko uporabljajo tudi druge izbirne vsebine.

4 STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

Standardi znanja so določeni z obvladovanjem posameznih sklopov predpisanih vsebin in izkazujejo pričakovano stopnjo obvladovanja inštrumenta in muziciranja, kar se izraža na področjih tehnike in obvladovanja inštrumenta, muzikalnosti in izraznosti, natančnosti in zanesljivosti, vzdržljivosti in koncentracije ter težavnosti izvajanega programa.

Minimalni standardi znanja so operacionalizirani cilji (količina in kakovost znanja, spretnosti in veščin), ki naj bi jih dijak dosegel in izkazal za pozitivno oceno (zadostno) in so tista kakovost in količina znanja, spretnosti in veščin, ki sta nujni za nadaljnje učenje in razvoj pri določenem predmetu. So mejna kategorija obvladovanja inštrumenta, pri čemer sta tehnika in izraznost muziciranja omejeni in je mogoče ugotoviti težave v doseganju kakovostnega tona oz. zvoka. Kljub temu da se pojavljajo napake v notah, ritmu, slogu in je mnogo v partituri predpisanih glasbenih oznak spregledanih ali ne popolnoma pravilno izvedenih, da sta omejeni interpretacija in muzikalna izvedba ter je morda malo lažji tudi sam glasbeni program, pa dijakova duševna in telesna vzdržljivost še vedno izkazuje sprejemljivo izvedbo celotnega programa, zahtevano ustrezno razvito tehniko ter še sprejemljivo razumevanje in izvajanje glasbe.

Minimalni standardi znanja so izraženi v izpitnih vsebinah po posameznih letnikih. V vseh letnikih dijaki vsaj eno skladbo izvajajo na pamet.

1. letnik – letni izpit

- **Durova in vse tri molove lestvice, igrane v gibanju četrtnik najmanj v obsegu oktave in pol;**
- **durov in molov kvintakord z obrati in dominantni in zmanjšani septakord z obrati v gibanju četrtnik;**
- **najmanj dva kontrastna stavka iz Marcellove ali Galliardove sonate;**
- **melodična skladba iz obdobja romantike (igra naj se na pamet);**
- **dve kontrastni etudi iz omenjenih zbirk avtorjev Blaževiča, Gallaya ali Grigorieva.**

2. letnik – letni izpit

- **Durova in vse tri molove lestvice, v gibanju osmink najmanj v obsegu dveh oktav;**

- durov in molov kvintakord z obrati ter dominantni in zmanjšani spetakord z obrati v gibanju osmink;
- Vivaldijeva ali Telemannova sonata v celoti;
- variacijska skladba v celoti in na pamet, *izbor iz poglavja 3.2.5*;
- Conconejeva etuda ob spremljavi klavirja in tehnična etuda iz zbirk Arbana, Saint-Jacoma ali E. Williams.

3. letnik – letni izpit

- Durova in vse tri molove lestvice, igrane v gibanju šestnajstink najmanj v obsegu dveh oktav;
- durov in molov kvintakord z obrati ter dominantni in zmanjšani septakord z obrati v gibanju osmink v obsegu dveh oktav;
- koncert ali concertino, *izbor iz poglavja 3.3.4*;
- slovenska skladba ali skladba svetovnega sporeda iz XX. ali XXI. stoletja na pamet, *izbor iz poglavja 3.3.5 ali 3.3.6*;
- eno Koprascheva tehnična etuda in ena Bordognijeva vokaliza.

4. letnik – letni izpit

Dijak, ki opravlja maturo iz izbirnega predmeta Glasba, ne opravlja letnega izpita. V tem primeru dijak konča predmet v 4. letniku z razredno oceno.

- Lestvične etude (durovska in molovska) v virtuozni postavitvi z različnimi artikulacijami;
- sonata ali večstavčni koncert iz XX. ali XXI. stoletja na pamet, *izbor iz poglavij 3.4.3 , 3.4.4 ali 3.4.5*;
- obsežnejše slovensko delo, *izbor iz poglavja 3.4.6*;
- sodobno delo iz svetovne literature, ki vsebuje sodobni zvočni izraz.

5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Osnova za delo je poznavanje dijakovega tehničnega in muzikalnega znanja ter psihofizičnih sposobnosti. Učni načrti nudijo le osnovo za delo. Praksa namreč nakazuje, da prihaja v razvoju posameznikov do precejšnjih razlik, ki jih kljub selekciji in sprejemnemu preizkusu ni možno vnaprej predvideti. Tako so odstopanja od letnega in izpitnega programa dopustna in celo nujna. V praksi to pomeni prilagajanje načina poučevanja in napredovanja glede na individualne sposobnosti dijaka, psihofizične ter emocionalne sposobnosti. Tudi izpitna komisija naj to pri ocenjevanju primerno upošteva.

V teku študija je potrebno posebno pozornost nameniti tistim tehničnim prvinam, ki jih dijak slabše obvlada. Širok izbor ustrezne literature učitelju omogoča izbor del, ki bodo posamezniku najbolj koristila. Dijak naj znanje stopnjuje glede na zmožnosti in pri tem ne izpušča temeljnih znanj, ki mu omogočajo kasnejšo izvedbo zahtevnejših del.

Posebno pozornost velja nameniti pomnjenju. To naj temelji na oblikovni in harmonski analizi, ne samo na akustičnih in vizualnih predstavah. Dijaka je nujno spodbujati k samostojnemu študiju skladb v okviru učnega programa in tudi posebnih zanimanj, ki jih dijak oblikuje tekom šolanja. Prav tako ne smemo zanemariti a vista igre. in improvizacije, ki dijaku omogoča, da se hitreje znajde v nepredvidljivih situacijah.

Priporočljivo je, da dijak nastopa na internih in javnih nastopih v okviru šole. Koristno pa je tudi sodelovanje na nastopih izven šole, revijah in raznih tekmovanjih doma in v tujini. Učitelj naj spodbuja dijaka tudi k obisku koncertnih prireditev, ki predstavljajo pomemben vir izkušenj in informacij, ki jih sam pouk ne more dati; dijak na ta način spoznava bogastvo glasbene literature in se srečuje z interpretativnimi dosežki priznanih umetnikov, kar oblikuje njegovo umetniško osebnost; ob tem spoznava zakonitosti profesionalnega dela svojega področja tudi iz praktičnih, organizacijskih in drugih vidikov, ki pomembno vplivajo na to dejavnost.

Učitelj naj spodbuja dijaka tudi k obisku koncertnih prireditev, ki predstavljajo pomemben vir izkušenj in informacij, ki jih sam pouk ne more dati; dijak na ta način spoznava bogastvo glasbene literature in se srečuje z interpretativnimi dosežki priznanih umetnikov, kar oblikuje njegovo umetniško osebnost. Ob tem spoznava zakonitosti profesionalnega dela svojega področja tudi iz praktičnih, organizacijskih in drugih vidikov, ki pomembno vplivajo na to dejavnost.

5.1 Preverjanje in ocenjevanje znanja

Pomembno je, da ločimo preverjanje in ocenjevanje. Rezultatov preverjanja ne uporabimo za ocenjevanje.

Preverjanje

Pri preverjanju znanja učitelj redno spremljanja razvoj in napredek dijaka, preverja dijakovo moč dojemanja, raven znanja in njegove zmožnosti, pa tudi sporoča dijakom povratne informacije o njihovem napredovanju. Sprotno razčlenjevanje dijakovih dosežkov znanja in morebitnih pomanjkljivosti lahko ustvarja kar najbolj celovito in realno sliko o napredku in morebitnih zagatah posameznih dijakov; na tem temelju učinkoviteje pripravimo načrt dijakovega nadaljnega dela, dajemo jasnejše napotke za plodovitejše vadenje oziroma učenje.

Preverjati je treba redno in na različne načine, na področjih, kot so navedena.

Učitelj preverja znanje:

- pri vsaki individualni uri pouka,
- na internih in javnih nastopih.

K preverjanju lahko učitelj občasno povabi tudi druge učitelje istega ali sorodnega predmeta, kar bo okrepilo timsko delo, izmenjavo izkušenj in usklajevanje kriterijev.

Ocenjevanje

Glede na naravo inštrumentalnega pouka se dijakovo znanje ocenjuje z izvedbo izbranih glasbenih vsebin pri pouku in na nastopih. Ocenjuje se tehnično obvladovanje inštrumenta, natančnost in zanesljivost izvedbe, prikaz muzikalnosti ter težavnost programa. Na letnem izpitu določi končno oceno izpitna komisija.

5.2 Medpredmetne povezave

Namen interdisciplinarnega povezovanja med bolj ali manj sorodnimi predmeti je močnejša vez ter vzajemno učinkovanje in prenosljivost znanja, s čimer gradimo pogoje za večjo ustvarjalnost, podjetnost in boljšo didaktično učinkovitost na vseh vpletenih predmetnih področjih. Večja prenosljivost znanja oblikuje tudi samostojnejšo osebnost, ki se lažje spopada z različnimi izzivi v stroki in v življenju. Zmožnost povezovanja različnih znanj, uvidov in spretnosti pa hkrati prispeva k večji kulturni in etični zavesti ter osebni trdnosti posameznika.

Medpredmetno povezovanje pomeni iskanje povezav svojega predmeta z drugimi predmetnimi področji, sodelovanje učiteljev različnih predmetnih področij v učno-vzgojnih dejavnostih, vzajemno načrtovanje skupne ali sočasnejše obravnave sorodnih vsebin in podobno. Učitelj se povezuje z drugimi strokovnimi člani pedagoškega aktiva, sodeluje pri načrtovanju medpredmetnih povezav in ustvarjalno sodeluje pri izvajanju učnega procesa.

Dijaki se medpredmetno ustvarjalno povezujejo z drugimi glasbeniki na več načinov: pri komorni igri, v inštrumentalno-vokalnih sestavih, pri igranju v različnih orkestrih, pri korepeticijah ipd. Svoja teoretska znanja pridobljena pri pouku solfeggia, harmonije, kontrapunkta, oblikosolovja, pa tudi zgodovine, umetnostne ter zlasti glasbene zgodovine pa lahko uporabljajo pri kompozicijski in slogovni analizi skladb, kar je v prid boljšega razumevanja in posledično tudi bolj kakovostne izvedbe skladb. Ob razločevanju in pronicanju v slogovne posebnosti npr. baroka, klasike, romantike ipd. pa si dijaki ustvarjajo močnejši osebni uvid v značaj, vsebino in posebnosti določenega zgodovinskega obdobja slovenske in evropske zgodovine.

Obstajajo tudi druge medpredmetne povezave, ki so bolj splošne narave, o čemer govorijo številne specifične mednarodne študije in raziskave.

6 MATERIALNI POGOJI

Cilji vzgojno-izobraževalnega procesa predmeta tuba terjajo za svoje uresničevanje primerno veliko, zračno, akustično in zvočno izolirano učilnico. Opremljena mora biti z dobro uglašnim klavirjem ali pianinom, ogledalom, metronomom, če je možnost pa tudi s sredstvi za predvajanje zvoka in slike.

7 ZNANJA IZVAJALCEV

izvajalec	znanja
učitelj	tuba
korepetitor	klavir